

Fondul pentru modernizare („FM”)

Prezentare generală

Fondul pentru modernizare („FM”) este un instrument nou de finanțare ce contribuie la obiectivele Pactului ecologic european prin sprijinirea unei tranziții juste din punct de vedere social către o economie verde.

Statele membre care, în anul 2013, au înregistrat un PIB pe cap de locuitor la prețurile pieței (în euro) sub 60 % din media Uniunii sunt beneficiare ale FM, respectiv: Bulgaria, Croația, Cehia, Estonia, Ungaria, Letonia, Lituania, Polonia, România și Slovacia.

FM a fost instituit de Directiva (UE) 2018/410 a Parlamentului European și a Consiliului din 14 martie 2018 de modificare a Directivei 2003/87/CE în vederea rentabilizării reducerii emisiilor de dioxid de carbon și a sporirii investițiilor în acest domeniu și a Deciziei (UE) 2015/1814, pentru sprijinirea investițiilor în modernizarea sistemelor energetice și îmbunătățirea eficienței energetice, inclusiv finanțarea proiectelor de investiții la scară mică, în concordanță cu obiectivele cadrului de politici ale Uniunii privind clima și energia pentru 2030 și cu obiectivele pe termen lung prevăzute în Acordul de la Paris.

Perioada de implementare a FM este 2021-2030.

FM este constituit din veniturile obținute prin licitarea pe piață a 2% din totalul certificatelor alocate statelor membre prin schema EU-ETS pentru perioada 2021-2030. România are alocat un procent de 11,98% din totalul de 2 % din cantitatea totală de certificate alocate statelor membre prin schema EU-ETS pentru perioada 2021-2030, pe care o poate utiliza pentru finanțarea investițiilor, astfel cum este prevăzut în Anexa IIB la Directiva EU-ETS revizuită.

Totodată, Directiva EU-ETS prevede posibilitatea ca statele membre beneficiare ale FM să poată transfera total sau parțial alocarea acordată cu titlu gratuit în temeiul art. 10c, precum și posibilitatea transferului total sau parțial al cuantumului certificatelor din Fondul de Solidaritate prevăzut la art. 10 alin. (2) lit. b). De această posibilitate au uzat 5 state membre beneficiare, respectiv Croația, Cehia, Lituania, România și Slovacia.

Astfel, **numărul total de certificate alocate României** este de **200.766.069**, din care:

- 33.018.490 (11,98%) - din Fondul pentru modernizare;
- 81.673.875 - transfer din art. 10(2)(b) Directiva EU ETS;
- 86.073.704 - transfer din art. 10c Directiva EU ETS

Alocarea pe statele membre beneficiare este prezentată în tabelul de mai jos:

	Partea din Fondul pentru modernizare	Numărul de certificate	Transfer din Art. 10(2)(b)	Transfer din Art. 10c	Total transfer	Total
Bulgaria	5.84%	16 095 825	0	0	0	16 095 825
Republica Cehă	15.59%	42 968 135	38 722 276	111 462 281	150 184 557	193 152 692
Estonia	2.78%	7 662 054	0	0	0	7 662 054
Croația	3.14%	8 654 262	0	5 978 852	5 978 852	14 633 114

	Partea din Fondul pentru modernizare	Numărul de certificate	Transfer din Art. 10(2)(b)	Transfer din Art. 10c	Total transfer	Total
Letonia	1.44%	3 968 834	0	0	0	3 968 834
Lituania	2.57%	7 083 265	0	8 696 818	8 696 818	15 780 083
Ungaria	7.12%	19 623 677	0	0	0	19 623 677
Polonia	43.41%	119 643 793	0	0	0	119 643 793
Romania	11.98%	33 018 490	81 673 875	86 073 704	167 747 579	200 766 069
Slovacia	6.13%	16 895 104	1 783 231	33 228 414	35 011 645	51 906 749
Total	100%	275 613 439	122 179 383	245 440 068	367 619 451	643 232 890

Obiectivele Fondului pentru modernizare

FM vizează tranziția către un sistem energetic cu emisii reduse de carbon, prin stimularea investițiilor în surse regenerabile de energie, rețelele de transport care să includă distribuția energiei termice în zonele rezidențiale și comerciale, interconectări de rețele pentru transportul de electricitate și gaze naturale, precum și stocarea de energie, îmbunătățirea eficienței energetice în producerea de energie, inclusiv în sectoarele de transport, clădiri, construcții, agricultură și deșeurii și pentru o tranziție echitabilă în regiunile dependente de cărbune.

Cel puțin 70% din resursele FM se pot utiliza pentru a sprijini investițiile în domeniile prioritare specificate la articolul 10d alineatul (2) din Directiva EU ETS revizuită, denumite „**investiții prioritare**” și anume:

- producția și utilizarea energiei electrice din surse regenerabile;
- îmbunătățirea eficienței energetice (cu excepția eficienței energetice legate de producerea de energie cu utilizarea de combustibili fosili solizi);
- stocare a energiei;
- modernizarea rețelelor energetice, inclusiv a conductelor centralelor de termoficare
- rețelele pentru transportul de electricitate și creșterea interconectărilor dintre statele membre
- sprijin pentru o tranziție echitabilă în regiunile dependente de carbon din statele membre beneficiare
- Investițiile în eficiența energetică în transporturi, construcții, agricultură și deșeurii,

Fondul pentru modernizare poate acoperi până la 100 % din costurile relevante ale investițiilor prioritare.

Cel mult 30% din resursele FM se pot utiliza pentru investițiile care nu se încadrează în domeniile prioritare, dar sunt în măsură să demonstreze scăderi ale emisiilor de GES și acestea sunt considerate „**investiții neprioritare**”.

Fondul pentru modernizare poate acoperi până la 70 % din costurile relevante ale investițiilor neprioritare, cu condiția ca restul costurilor rămase să fie finanțate din entități juridice private.

Schemă: înseamnă o propunere de investiții care respectă următoarele criterii:

- cuprinde un set coerent de priorități compatibile cu obiectivele Fondului de modernizare și, datorită caracteristicilor proiectelor din cadrul său, poate fi considerată fie drept o investiție prioritară, fie drept o investiție neprioritară;
- are o durată de peste un an;
- are un domeniu de aplicare național sau regional; și

- are ca scop sprijinirea mai multor persoane sau entități publice sau private responsabile pentru inițierea sau pentru inițierea și punerea în aplicare a proiectelor în cadrul schemei.

Governanța Fondului pentru Modernizare

Directiva (EU) 2018/410 prevede că Fondul pentru modernizare funcționează sub răspunderea Statelor Membre beneficiare și definește rolurile și responsabilitățile Statelor Membre beneficiare, ale Băncii Europene de Investiții (BEI), și ale Comitetului de Investiții și Comisiei Europene.

Procesul de finanțare

Etapele procesului de finanțare:

- Statele membre aleg investițiile care vor fi finanțate din Fondul pentru modernizare;
- Propunerile de investiții se trimit de Statele membre spre aprobare către Banca Europeană de Investiții (BEI) și Comitetul de Investiții. Statul membru trebuie să indice dacă propunerea se referă la o investiție prioritară sau la una neprioritară și trebuie să furnizeze informațiile specificate în **Anexa I** la Regulamentul (UE) 2020/1001.
- BEI va evalua propunerile de investiții prioritare în primul ciclu bianual de plată din anul calendaristic, dacă sunt depuse cu cel puțin șase săptămâni înainte de prima ședință bianuală a Comitetului pentru investiții;
- Comitetul pentru investiții va evalua propunerile de investiții neprioritare și va face recomandări privind finanțarea acestora, în primul ciclu bianual de plată din anul calendaristic, dacă sunt depuse cu cel puțin 10 săptămâni înainte de prima ședință semestrială a Comitetului pentru investiții;
- Comisia Europeană decide alocarea fondurilor odată ce investiția a fost confirmată ca fiind prioritară de către BEI, sau dacă a fost recomandată pentru finanțare de către Comitetul de Investiții în cazul investițiilor neprioritare. Vor avea loc două sesiuni pe an de alocare de fonduri;
- BEI transferă fondurile către Statele membre beneficiare în acord cu decizia de alocare de fonduri în termen de 30 de zile.

Monetizarea și gestionarea resurselor fondului

BEI acționează ca licitator pentru vânzarea certificatelor de carbon și primește încasările din fiecare licitație, în numele Statelor membre beneficiare. BEI gestionează încasările și transferă integral veniturile către Statele membre.

Condițiile de finanțare

Pentru a obține finanțare, Statele membre beneficiare trebuie să:

- demonstreze că investițiile sunt în acord cu cerințele Directivei EU-ETS;
- dețină fonduri disponibile suficiente în contul propriu alocat Fondului pentru Modernizare;
- ateste că investiția propusă este în acord cu regulile Ajutorului de Stat;
- asigure că investiția este în conformitate cu legislația Uniunii și în acord cu legislația națională;
- confirme că nu există dublă finanțare pentru aceleași costuri din alte instrumente de finanțare de la nivelul Uniunii sau de la nivel național.

Raportare

Statele membre beneficiare prezintă anual Comisiei Europene un raport privind investițiile finanțate din Fondul pentru modernizare, conform Anexei II la Regulamentul (UE) 2020/1001. Raportul se publică și include:

- informații privind investițiile finanțate per stat membru beneficiar;
- o evaluare a valorii adăugate, în ceea ce privește eficiența energetică sau modernizarea sistemului energetic, realizată prin investiție.

Forma de sprijin

Fondul pentru modernizare oferă Statelor membre beneficiare posibilitatea de a decide asupra mecanismului de sprijin ales: pot utiliza grant-uri, împrumuturi, instrumente de garantare, împrumuturi sau injecții de capital.

Sprijinul oferit de către Statele Membre care utilizează resursele Fondului pentru modernizare trebuie să fie în acord cu regulile Ajutorului de Stat.